

Ο Αχιλλεύς θρηγεί πάνω στο νεκρό του Πατρόκλου.

(Έργον του Φλάμιαν).

ΤΟ ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ ΤΟΥ ΕΡΩΤΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΠΟΝΟΥ

ΤΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΖΒΑΪΓΚ

..... Η ΑΓΝΩΣΤΗ .....

(Ο Στέφανος Ζβάργκ θεωρείται, μαζί με τον Θωμά Μάνν, ως ο μεγαλύτερος σύγχρονος Γερμανός συγγραφέας. Τα έργα του έχουν μεταφραστεί σε όλες τις ευρωπαϊκές γλώσσες. Ένα δε από αυτά, «Το εικοσιτετράωρο μιας γυναίκας», έχει μεταφραστεί και ελληνικά και έχει εκδοθεί σε βιβλίο. Το έργο του Ζβάργκ είναι πολύμορφο. Έχει γραψει μυθιστορήματα, κριτικές και βιογραφίες μεγάλων ανθρώπων, όπως του Βεράρεν, του Ρίλκε, του Δοστογιέφσκι κτλ. Η «Άγνωστη», της οποίας τη μετάφραση αρχίζει από σήμερα το «Μπουκέτο», είναι ένα ρομαντίκο μεγάλης φιλολογικής αξίας. Ένα ρομαντίκο έρωτος, σπαραγμού και πόνου).

Ο Ροδόλφος Λάιπεν, ο μυθιστοριογράφος της μόδας, έπει από μια έκδρομη στά βουανά που βάστηξε τρεις ημέρες, ξαναγύριζε πρώτα—πρωταί στη Βιέννη.

Στο σταθμό αγοράσε μια εφημερίδα και καθώς τα μάτια του έπεσαν στην ημερομηνία της, θυμήθηκε πως είχε την ημέρα εκείνη τα γενέθλιά του.

«Κλείνω τα σαράντα ένα χρόνια», συλλογίστηκε, κι αυτό δεν του έκανε ούτε χαρά, ούτε λύπη. Σερφύλιζε χωρίς να σταθή τις σελίδες της εφημερίδος, έπειτα έτρεχε ένα ταξί και ξαναγύρισε στο σπίτι του.

Ο ύπνός του, αφού τον πληροφόρησε, ότι κατά την άουσία του είχαν έρθει δυο επισκέψεις, του έφερε σ' ένα δίσκο την αλληλογραφία του. Ο μυθιστοριογράφος κτύπησε βαρετά τις επιστολές και άνοιξε μερικώς φραζέλλους, που οι αποστολείς των τών ενδιέφεραν. Συγχρόνως έβαλε κατά μέρος μια επιστολή, που το γραμμάτιο της τού ήταν άγνωστο και που ο δγκος της τού έκανε έντύπια.

Έντωμεταξύ τού τοιά είχε σερβιριστεί. Σαπλόθηκε με όλη του την άνεση στην πολυθρόνα του και κτύπησε μια φορά ακόμα την εφημερίδα του και μερικά έντυπα, που τού είχαν έρθει με τού ταχυδρομείο. Τέλος, άναψε ένα σιγαρέττο και πήρε στα χέρια του την επιστολή που είχε βάλει στη μπάνα.

Ήσαν ναμιά δωδεκαριά σελίδες βιαστικωγραμμένες. Ή γραμμένο γυναικείο παραγάμινο, ένα χειρόγραφο άλλον παρά επιστολή. Χωρίς να θέλη, κτύπησε μέσα στο φάκελλο για να βδύ μήπως υπήρχε κανένα μπυλιέτο ή κανένα σημείο-

μα έπεξηγηματικό. Μά ο φάκελλος ήταν άδειος κι ούτε αυτός, ούτε τα χειρόγραφα είχαν τη διεύθυνση τού αποστολέως ή την ύπογραφή του. — Περύεργο, σκέφτηκε ο μυθιστοριογράφος.

Ήηρε πάλι τα χειρόγραφα στα χέρια του και είδε τότε, ότι για τίτλο είχαν στην αρχή της πρώτης σελίδος αυτές τις λέξεις :

ΣΕ ΣΕΝΑ ΠΟΥ ΔΕΝ ΜΕ ΓΝΩΡΙΣΕΣ ΠΟΤΕ

Στάθηκε άμέσως ξαφνιασμένος. Ή έπαγραφή αυτή άπευθυνόταν τάχα σ' αυτόν τόν ίδιο ή σε κανένα πρόσωπο φανταστικό; Ή περιέγραφα τού έρεθίστηκε και τόν έκανε να βυθιστή στην ανάγνωσι τών χειρογράφων.

***

Και να τί έγραφαν τα χειρόγραφα :
«Τού παιδί μου πέθανε χθές.

Τρεις μέρες και τρεις νύχτες πάλαθα με τόν θάνατο, για να σώσω τη μικρούλα και τραφερή αυτή ύπαρξη.

Έσα σαράντα διόκληρες ώρες δεν άπομικρύνθηρα ούτε στιγμή άπ' τού προσοφάλα του κι έβλεπα τού φτωχό του σωματάκι να σπαράζει, φλογισμένο άπό τόν πυρετό της γρίπτης. Δρόσιζα κάθε τόσο τού μέτωπό του που έκαγε και κρατούσα νύχτα και μέρα τ' άδιόναμα χροάκια του μέσ' στα δικά μου.

Τού τρίτο βράδυ άπόναμα άπό την εξάντληση. Τα μάτια μου δεν μπορούσαν να μείνουν πελά άνοιχτά κι έζλειναν μόνα τους. Έτσι με πήρε ο ύπνος κι έμεινα τρεις—τέσσερες ώρες κοιμισμένη στην καρέλλα μου. Μά, άλλοιμονο! Στο διάστημα αυτό, ο θάνατος μου άραπαζε τού παιδί μου.

Τώρα βρίσκομαι εκεί μπροστά μου τού φτωχό κι άγαπημένο μικρού, μέσ' στο παιδιάτικο κρεββατάκι του. Τού έκλεισαν τα μάτια του, τ' έξιννα και μαύρα ματάκια του, τού σταύρωσαν τα χέρια άπάνω σ' άσπρο του ποικασμάκι και τέσσερες λαμπάδες καινε, τοποθετημένες σ' τις τέσσερες γωνίες τού κρεββατιού.

Δέν τολμάω να τού κτυπάω. Δέν τολμάω να κινήθω, γιατί όταν τού φώς τρέμει, σιές γλυ-

Ο συγγραφέας της «Άγνωστης» Στέφανος Ζβάργκ.

στρούν στο πρόσωπό του και στο κλειστό στόμα του. Τότε μου φαίνεται πως τα χαρακτηριστικά του ζωντανεύουν, μου φαίνεται πως δεν εινε πεθαμένο, πως θα ξυπνήσει και με την καθαρή φωνούλα του θα μου πη μερικά τρυφερά και στοργικά λόγια.

Μά, τὸ ξέρω, εινε νεκρὸ και δὲν θέλω πειὰ νὰ τὸ κιντάρω, γιὰ νὰ μὴ ξεγελασθῶ, κούπο και μιά στιγμή, νομίζοντας πως κοιμάται κι' ἀπογοιτευθῶ κάπου.

Τὸ ξέρω, τὸ ξέρω, τὸ παιδί μου πέθανε χθές. Τώρα, δὲν ἔχω πειὰ παρὰ ἐσένα στὸν κόσμο, ἐσένα που δὲν ξέρεις τίποτε γιὰ μένα και που αὐτὴ τὴ στιγμή διασκεδάσεις ἴσως, χωρὶς νὰ ὑποψιάξωσι τὸ τρομερὸ δρῶμα τῆς καρδιάς μου.

Δὲν ἔχω παρὰ ἐσένα, ἐσένα που δὲν με γνῶρισες ποτέ, ἐσένα ἐσένα που σ' ἀγάπησα πάντοτε.

Πῆρα ἕνα κερὶ ἀκόμα και τὸ ἀκούμησα ἐδῶ, ἀπάνω στὸ τραπέζι που σου γράφο. Γιατί δὲν μπορῶ νὰ μείνω μόνη με τὸ πεθαμένο παιδί μου, Νοιώθω τὴν ἀνάγκη νὰ μιλήσω με κάποιον, νὰ φωνάξω μ' ὅλη τὴ δύναμη τῆς ψυχῆς μου. Σὲ ποιὸν ἄλλον λοιπὸν ν' ἀπειθυνθῶ σ' αὐτὴ τὴν τρομερὴ ὥρα, ἐκτὸς ἀπὸ σένα, ἐσένα που ἦσουν και που εἶσαι ἀκόμα τὸ πᾶν γιὰ μένα;

Δὲν ξέρω ἂν ἐκφράζομαι καθαρά κ' ἴσως νὰ μὴ με καταλαβαίνεις καθόλου. Τὸ κεφάλι μου εινε τόσο βαρὺ, οἱ κρόταφοί μου χτυποῦν και βουίζουν κ' ὅλα μου τὰ μέλη με ποιοῦν τρομερά.

Μου φαίνεται πως ἔχω πυρετό. Ἴσως μ' ὀραῖξε και μένα ἡ γοῖπη που γυρίζει ἀπὸ πόρτα σὲ πόρτα. Αὐτὸ ἄλλοστε θὰ ἦταν τὸ καλύτερο, γιατί ἔτσι θὰ ἔφευγα ἀπ' αὐτὸ τὸν κόσμο μαζί με τὸ παιδί μου, χωρὶς ν' ἀναγκασθῶ νὰ καταρῖνω σὲ βία μέσα. Σιχνά, ἕνας σκοτεινὸς πέπλος θολώνει τὰ μάτια μου κ' ἔχω τὴν ἰδέα πως δὲν θὰ κατορθῶσω ν' ἀποτελειῶσω τὴν ἱστολή μου αὐτὴ. Ὄστόσο, κάνω ὅτι μπορῶ γιὰ νὰ συγκεντρώσω τὶς δυνάμεις μου και νὰ μιλήσω μὰ και μὴν φορὰ, μὰ φορὰ πρώτη και τελευταία, ὃ πολυαγαπημένο μου, σὲ σένα που δὲν με γνῶρισες ποτέ.

Γιὰ πρώτη φορὰ θὰ σοῦ τὰ πῶ ὅλα κ' ἔτσι θὰ γνωρίσης ὀλόκληρη τὴ ζωὴ μου, αὐτὴ τὴ ζωὴ που ἦταν πάντα δικὴ σου και γιὰ τὴν ὁποία δὲν ἔμαθες τίποτε τίποτε. Μὰ δὲν θὰ μάθης τὸ μυστικὸ μου, παρὰ ὅταν θὰ εἶμαι πεθαμένη, ὅταν δὲν θὰ μπορῆς πειὰ νὰ μ' ἀπαντήσης κ' ὅταν τὰ ρίγη κ' ἡ φλόγες που περνοῦν διαδοχικὰ ἀπ' τὰ μέλη μου, θὰ μ' ἔχουν στείλει στὸν τάφο.

Ἄν ὅμως, παρὰ κάθε ἐλπίδα, ἐπαῖσω, θὰ σχίσω αὐτὴ τὴν ἐπιστολὴ και θὰ ἐξακολουθῶ νὰ σιωπᾶνω, ὅπως σιωπᾶνω ὡς τώρα. Μὰ ἂν τὸ γράμμα μου φτάσει στὰ χέρια σου, τότε νὰ εἶσαι βέβαιος, ὅτι δὲν ὑπάρχω πειὰ σ' αὐτὸ τὸν κόσμο κ' ὅτι μὰ πεθαμένη σου διηγείται τὴ ζωὴ τῆς, τὴ ζωὴ τῆς που ἦταν δικὴ Τώρα βρίσκομαι ἐκπὸ μπροστὰ μου, τὸ φτωχὸ κ' ἀγαπημένο μου μικράκι...

Μὴ φοβάσαι τίποτε ἀπὸ μένα. Μιὰ πεθαμένη δὲν ζητάει πειὰ τίποτε. Δὲν ζητάει οὔτε ἀγάπη, οὔτε συμπόνια, οὔτε παρηγοριά. Τὸ μόνο πράγμα που σου ζητᾶω, εινε νὰ πιστέψης σ' αὐτὰ που σου γράφο τὴν ὥρα αὐτὴ τοῦ σπασμένου μου, τὴν ὥρα αὐτὴ που μοναδικὸ μου καταρῖνω εἶσαι σὺ. Πίστεψε σὲ ὅλα ὅσα σου γράφο, αὐτὴ εινε ἡ μόνη παράκλησι που σου ἀπειθῶνω. Δὲν λείει κανεὶς ψέματα, ὅταν ἔχει μπροστὰ του νεκρὸ τὸ μοναδικὸ του παιδί.

Θέλω νὰ σοῦ φανερώσω ὅλη μου τὴ ζωὴ, αὐτὴ τὴ ζωὴ που ἀρχισε πραγματικὰ μόνῃ ἀπὸ τὴν ἡμέρα που σὲ γνῶρισα. Πορηγούμενος ἦταν ἕνα πράγμα θολὸ και μετεδμεμένο, που ἡ ἀνάμνησί μου δὲν τὸ ἀνασκαλίζει ποτέ. Ἦταν σὺν ἕνα ὑπόγειο, ὅπου ἡ σκόνη κ' ἡ ἀράχνης σκέταζαν τ' ἀντικείμενα και τὰ πλάσματα και τὰ ἔκταναν νὰ φαίνονται ἀκαθόριστα.

Ὅταν σὲ γνῶρισα, ἦμουν δεκατριῶν χρόνων και κατοικοῦσα στὸ σπίτι, στὸ ὁποῖο κατοικεῖς ἀκόμα, μέσα σ' αὐτὸ τὸ σπίτι που κρατᾶς τώρα στὰ χέρια σου αὐτὸ τὸ γράμμα, που ἀποτελεῖ τὴν τελευταία πνοὴ τῆς ζωῆς μου. Κατοικοῦσα στὸ ἴδιο πάτωμα κ' ἡ πόρτα τοῦ διαμερισμάτος μας βρισκόταν ἀκριβῶς ἀπέναντι τῆς δικῆς σου.

Δὲν θὰ θυμάσαι πειὰ σίγουρα οὔτε τὴ φτωχὴ μου μητέρα, που ἦταν χῆρα οικονομικῶ ὑπαλλήλου και φοροῦσε πάντοτε μαῖρα, οὔτε και μένα που ἦμουν τότε ἐν' ἀδύνατο κοριτσάκι, που μόλις ἀρχίζε νὰ σχηματίζεται.

Ζούσαμε ἀποτραβηγμένοι δλίτελα ἀπ' τὸν κόσμο και σὺν χαμένοί μεσ' στὴ μετριότητά μας. Δὲν ἔμαθες ἴσως ποτέ τ' ὄνομά μας, γιατί δὲν εἴχαμε πινακίδα στὴν πόρτα μας και κανεὶς δὲν ἐρχόταν νὰ μᾶς δῆ ἢ νὰ μᾶς ζητήσει.

Ἔχει περάσει τόσοσ καιρὸς ἀπὸ τότε, πᾶνε δεκαπέντε—δεκάξη χρονία. Σίγουρα, δὲν θυμάσαι πειὰ αὐτὴ τὴν ἐποχὴ, πολυαγαπημένο μου. Μὰ ἐγώ, ὦ! ἐγὼ θυμάμαι με λαχτάρα και τὴν ἐλαχίστη τῆς λεπτομέρεια! Θυμάμαι ἀκόμα, σὺν νὰ ἦταν χθές, τὴν ἡμέρα και αὐτὴ τὴν ὥρα που ἀκούσα νὰ μιλοῦν πρώτη φορὰ γιὰ σένα και τὴ στιγμή που σὲ εἶδα γιὰ πρώτη φορὰ. Μὰ πως ἦταν δυνατόν νὰ μὴ τὰ θυμάμαι, ἀφοῦ τότε ὅλος ὁ κόσμος ἀνοῖξε γιὰ μένα;

Ἐπίτρεψέ μου λοιπὸν, πολυαγαπημένο μου, νὰ σοῦ τὰ διηγηθῶ ὅλα, ὅλα ἀπὸ τὴν ἀρχή. Θυσίασε μιὰ ὥρα, σὲ ἰκετεύω, και μὴν κουρσοτεῖς νὰ διαβάσης τὴν ἐπιστολή μου, τὴν ἐπιστολή ἐκείνης που δὲν κορυάστηκε νὰ σ' ἀγαπᾶ σ' ὅλη τῆς τὴ ζωῆ.

.....
Ποῖν ἔρθεις νὰ κατοικήσης στὸ σπίτι μας, στὸ διαμερισμά σου καθόταν μιὰ οἰκογένεια ἀπὸ ἀνθρώπους κακοῦς, ἀρθεῖς και φιλόνηκους. Ἐπειδὴ ἦσαν φτωχοί, μισοῦσαν τρομερὰ τοὺς εἴκορους γείτονας τους, ἐμᾶς δηλαδή, γιατί δὲν εἴχαμε τίποτε κοινὸ μαζί τους. Ὁ σίγγος ἦταν μέθυσος κ' ἔδερνε διαρκῶς τὴ γυναῖκα του. Σιχνά ξυπνοῦσαμε τὴν νύχτα ἀπ' τὸ θόρυβο τῶν καρεκλῶν που τῆς πετοῦσε κ' ἀπὸ τὸν κρότο τῶν πάτων που τῆς ἔσπασε κατακέφαλα. Μιὰ φορὰ μάλιστα τὴν εἶδαμε καταματωμένη ἀπ' τὰ χτυπήματά του, με τὰ μαλλιά τῆς ἀνάστατα, με τὰ ρούχα τῆς ξεσασμένα, νὰ τρέχη γιὰ νὰ τοῦ ξεφύγη πρὸς τὴ σκάλα. Ὁ σίγγος τῆς τὴν κνηγούσε κ' ἕνα καρεκλόξילו στὸ χέρι καὶ μόνο δταν οἱ γείτονες τὸν ἀπειλήσαν πως θὰ εἰδοποιήσουν τὴν ἀστυνομία, ἀναγκάστηκε νὰ ἔξαγαγῆσι στὸ διαμερισμά του βλαστημῶντας.

Ἡ μητέρα μου ἀπέφρευε με φροντίδα κάθε σκέτη μαζί τους και μου ἀπαγόρευε νὰ μιλάω στὰ παιδιά τους. Αὐτὰ ὅμως, μνησκακῶντας ἐναντίον μου, κάθε φορὰ που με σπικαντοῦσαν στὸ δρόμο, μου φώναζαν πρόστυχα λόγια και μὰ μέρα μου πέταξαν μιὰ μεγάλη κατάλα ἀπὸ χιόνι, με τόσο δύναμη, ὡστε τὸ μέτωπό μου μάτωσε.

Ὅλοι οἱ ἔνοικοι τοῦ σπιτοῦ ἀποστρεφόντουσαν αὐτοὺς τοὺς ἀνθρώπους και δταν μιὰ μέρα τοὺς σπνέθη κάποια δυσάρεστη ἱστορία—μου φαίνεται πως ὁ σίγγος φυλακίστηκε γιὰ κλοπή— και ἀναγκάστηκαν νὰ ἐγκαταλείψουν τὸ διαμερισμά τους, ὅλοι ἀναπνεύσαμε με ἀνακούφισι.

Κρέμασαν ἔπειτα ἕνα ἐνοικιαστήριο στὴν πόρτα τοῦ σπιτοῦ, ἔπειτα τὸ ἔβγαλαν και μάθαμε ἀπὸ τὴ θυροφῶ, ὅτι ἕνας συγγραφεὺς, ἕνας κίωρος καθὼς σπνέτει και ἦτονος, νοίκιασε τὸ διαμερισμα.

Γιὰ πρώτη φορὰ τότε ἀκούσα τ' ὄνομά σου.

Τέλος, ἦρθες και σὲ εἶδα. Ἐμεινα κατάπληκτη, βλέποντας πόσο διαφορικῶς ἦσουν ἀπὸ ὅτι σὲ φανταζόμουν. Σὲ εἶχα φανταστεί σὺν ἕνα ἀγαθὸ γεροντάκο με γυαλιὰ κ' ἐσὺ ἦσουν, ὅπως εἶσαι και τώρα ἀκόμα, τώρα που τὰ χρόνια πέρασαν ἐπάνω σου, χωρὶς νὰ σὲ μεταβάλλουν καθόλου. Φοροῦσες ἐν' ἀνοιχτόχρωμο κομψὸ κοστούμι σπῆρ κ' ἀνέβηρες τρέχοντας τὴ σκάλα, με τὴν ἀσύγκριτη παιδιάστικη εὐκινησία σου.

Κρατούσες τὸ κατέλλο σου στὸ χέρι κ' ἔτσι με ἀπερίγραπτη κατέπληξη ἀντίκρμα τὸ πρόσωπό σου, τὸ γεμάτο ζωὴ και νεῖτα, τὸ πλαισιωμένο με σγουρὰ μαλλιά. Ἄρχισα νὰ τρέμω ἀπὸ ἐκπλήξι, βλέποντας πόσο ἦσουν νέος, ὄρατος, σπῆλτος και κομψός. Κι' ἔνοιωσα τὴν ἴδια στιγμή τὴν καρδιά μου, τὴν καρδιά μᾶς παιδιούλας δεκατριῶν χρόνων, νὰ χτυπᾶ δυνατὰ γιὰ σένα. (Ἀκολουθεῖ)

Τὸ φτωχὸ κ' ἀγαπημένο μου μικράκι...